

Karol Polcyn
Chalmersa Dwu-Wymiarowy Argument Przeciwko Materializmowi

Niech P będzie zdaniem opisującym całkowicie świat mikrofizyczny i niech Q będzie dowolną prawdą fenomenalną, na przykład, że doświadczenie widzenia barwy niebieskiej jest takim a takim odczuciem. Załóżmy też, że (P) oznacza przesłankę a (C) konkluzję. Wówczas argument Chalmersa przedstawia się następująco:

- (P1) $P \& \sim Q$ jest prymarnie idealnie pozytywnie pojmowalne.
- (P2) To, co prymarnie idealnie pojmowalne jest prymarnie możliwe.
- (C1) $P \& \sim Q$ jest prymarnie możliwe.
- (P3) Prymarne i sekundarne intensje P i Q są odpowiednio identyczne.
- (C2) $P \& \sim Q$ jest sekundarnie możliwe.
- (P4) Materializm jest prawdziwy tylko wtedy, gdy $P > Q$ jest sekundarnie konieczne.
- (C3) Materializm jest fałszywy.

Chalmers zakłada, że prawdziwość materializmu nie wymaga, aby świadomość była identyczna ze stanem fizycznym a tylko, aby była zależna (w sensie superweniencji) od stanów fizycznych. Zatem jego argument sprowadza się do pokazania, że materializm musi być fałszywy, ponieważ świadomość nie jest zależna od tego, co fizyczne, co wynika z możliwości $P \& \sim Q$.

Mój zarzut wobec Chalmersa jest następujący. Chalmers ma rację co do tego, że prawdziwość materializmu nie wymaga, aby stany fenomenalne były identyczne ze stanami fizycznymi; wystarczy, jeśli stany fenomenalne będą zależne od stanów fizycznych. Jednak Chalmers nie daje nam powodów do przypuszczenia, że stany fizyczne i fenomenalne nie są identyczne. A jeśli możemy spójnie założyć, że stany te są identyczne, wówczas argument Chalmersa przeciwko superweniencji psychofizycznej przestaje działać. Jeśli bowiem identyczność psychofizyczna jest prawdziwa, wówczas $P \& \sim Q$ nie będzie ani prymarnie ani sekundarnie możliwe.

Rozważmy kwestię identyczności stanów fenomenalnych i fizycznych. Można argumentować, że z prymarnej pojmowalności zombi (prymarnej pojmowalności $P \& \sim Q$) nie wynika, że stany fizyczne i stany fenomenalne nie są identyczne. Podczas, gdy prymarna pojmowalność zombi implikuje, że stwierdzenie „ $\sim(p=q)$ ” jest prymarnie pojmowalne, gdzie p i q oznaczają, odpowiednio, stan fizyczny i stan fenomenalny, to, że „ $\sim(p=q)$ ” jest prymarnie pojmowalne nie oznacza, że „ $p=q$ ” jest fałszem. Rozważmy w tym kontekście przypadek naszych intuicji modalnych w odniesieniu do standardowych identyczności teoretycznych, na przykład, intuicje co do tego, że woda nie jest H_2O . „Woda nie jest H_2O ” jest prymarnie pojmowalne, ale to nie oznacza, że „ $Woda=H_2O$ ” jest fałszem. Należy zauważyć, że w przypadku standardowych identyczności teoretycznych, prymarna pojmowalność fałszywości tych identyczności idzie w parze z różnicą we własnościach ustanawiających odniesienie terminów stojących po obu stronach znaku identyczności. To rodzi pewną trudność. Jeśli założymy, że jest regułą, że pojmowalność fałszywości stwierdzenia identyczności

pociąga za sobą różnicę własności ustanawiających odniesienie terminów po obu stronach znaku identyczności, wówczas „ $p=q$ ” nie będzie prawdą przy dodatkowym naturalnym założeniu, że p i q odnoszą się w sposób nieprzygodny (tzn. odnoszą się do własności, które ustanawiają odniesienie terminów p i q). Na mocy pierwszego założenia bowiem, z pojmowalnej fałszywości „ $p=q$ ” będzie wynikało, że własności ustanawiające odniesienia p i q są różne. Zakładając jednak, że p i q odnoszą się nieprzygodnie, p i q byłyby identyczne tylko wtedy, gdy własności ustanawiające odniesienie p i q byłyby identyczne.

Powyższa trudność skłoniła Kripkego do uznania, że „ $p=q$ ” nie może być prawdą. Kripke zakładał bowiem, że zdanie identycznościowe S może być prawdziwe a posteriori tylko wtedy, gdy S jest prymarnie przygodne, co oznacza, że Kripke zakładał, że jeśli S jest zdaniem identycznościowym pojmowalnie fałszywym, własności ustanawiające odniesienie terminów występujących po obu stronach znaku identyczności muszą być różne.

Jeśli założenie Kripkego jest słuszne, „ $p=q$ ” nie może być prawdą. Ale założenie Kripkego nie wydaje się słuszne. Jak to wykazał Loar, pojmowalną fałszywość (a tym samym aposterioryczność) zdania identycznościowego daje się wyjaśnić czysto psychologicznie, bez zakładania różnicy na poziomie własności ustanawiających odniesienie. Jeśli tak, to „ $p=q$ ” może być prawdą nawet przy założeniu, że p i q odnoszą się nieprzygodnie.

Idźmy dalej. Jeśli założymy, że „ $p=q$ ” jest prawdą, będzie to miało fatalne skutki dla argumentu Chalmersa. Nasze założenie będzie bowiem prowadziło do wniosku, że $P>Q$ jest zarówno wtórnie, jak i pierwotnie konieczne:

(P1*) „ $p=q$ ” jest prawdziwe a posteriori.

(P2*) Terminy p i q są desygnatorami sztywnymi.

(C1*) „ $p=q$ ” jest konieczne wtórnie.

(C2*) $P>Q$ jest konieczne wtórnie.

(P3*) Intensje prymarne i sekundarne P i Q są odpowiednio identyczne.

(C3*) $P>Q$ jest konieczne prymarnie.

Można by wysunąć zarzut, że (P3*) jest nie do pogodzenia z (P1*). Jeśli intensje prymarne i sekundarne P i Q są identyczne, intensje prymarne i sekundarne p i q (terminów występujących w P i Q) są identyczne, co oznacza, że własności ustanawiające odniesienie p i q są identyczne z odniesieniami p i q . Jeśli więc teraz założymy, że p i q są identyczne, własności ustanawiające odniesienia p i q będą musiały być identyczne. Intuicyjnie jednak wydaje się, że „ $p=q$ ” nie może być prawdziwe a posteriori, jeśli własności ustanawiające odniesienie p i q są identyczne.

W odpowiedzi, należy jednak powiedzieć to, co zostało już powiedziane wyżej. Intuicja jakoby zdanie identycznościowe mogło być prawdą a posteriori tylko wtedy, gdy odpowiednie własności ustanawiające odniesienie są różne jest intuicją błędną. Aposterioriowość zdania identycznościowego można wyjaśnić czysto psychologicznie, w kategoriach różnic pojęciowych pomiędzy odpowiednimi pojęciami, a nie w kategoriach różnic pomiędzy własnościami ustanawiającymi odniesienie.

Możemy zatem uznać, że nic nie powstrzymuje nas przed stwierdzeniem, że (C3*) jest prawdą, jeśli prawdziwe są (P1*), (P2*) i (P3*). Jeśli zaś (C3*) jest prawdą, wówczas $P \rightarrow Q$ jest konieczne prymarnie pomimo tego, że jest prymarnie pojmowalnie fałszywe. Jeśli więc (C3*) jest prawdą, (C1) nie wynika z (P1) i (P2) jest fałszem. W rezultacie argument Chalmersa upada.

Bibliografia

Chalmers David, 1996 *The Conscious Mind*. Oxford University Press.

Chalmers David, 1999 *Materialism and the Metaphysics of Modality*. *Philosophy and Phenomenological Research* 59: 473-96.

Chalmers David, 2002 *Does Conceivability Entail Possibility?* In (T. Gendler & J. Hawthorne, eds) *Conceivability and Possibility*. Oxford University Press.

Chalmers David, 2003a *Consciousness and Its Place in Nature*. In (S. Stich & F. Warfield, eds) *The Blackwell Guide to the Philosophy of Mind*. Blackwell.

Chalmers David, 2003b *The Content and Epistemology of Phenomenal Belief*. In (Q. Smith & A. Jokic, eds) *Consciousness: New Philosophical Essays*. Oxford University Press.

Chalmers David, 2006a *Phenomenal Concepts and the Explanatory Gap*. In (T. Alter & S. Walter, eds) *Phenomenal Concepts and Phenomenal Knowledge: New Essays on Consciousness and Physicalism*. Oxford University Press.

Chalmers David, 2006b *The Two-Dimensional Argument Against Materialism*. In (B. McLaughlin, ed) *The Oxford Handbook of the Philosophy of Mind*.

Hill Christopher S., 1997 *Imaginability, conceivability, possibility and the mind-body problem*. *Philosophical Studies* 87: 61-85.

Hill Christopher S. & McLaughlin Brian, 1999 *There are fewer things in reality than are dreamt of in Chalmers' philosophy*. *Philosophy and Phenomenological Research* 59: 445-54.

Levine Joseph, 2006 *Phenomenal Concepts and the Materialist Constraint*. In (T. Alter and S. Walter, eds) *Phenomenal Concepts and Phenomenal Knowledge: Essays on Consciousness and Physicalism*. Oxford University Press.

Loar Brian, 1997 *Phenomenal States*. In (N. Block, O. Flanagan, G. Güzeldere, eds) *The Nature of Consciousness*. MIT Press.

Loar Brian, 1999 *David Chalmers' The Conscious Mind*. *Philosophy and Phenomenological Research* 59: 465-72.

Papineau David, 1999 *Mind the Gap*. *Philosophical Perspectives* 12.

Papineau David, 2006 Phenomenal and Perceptual Concepts. In (T. Alter and S. Walter, eds) Phenomenal Concepts and Phenomenal Knowledge: Essays on Consciousness and Physicalism. Oxford University Press.

Stoljar Daniel, 2005 Physicalism and Phenomenal Concepts. *Mind and Language* 20: 469-94.

Van Gulick Robert, 1999 Conceiving beyond our means: The limits of thoughts experiments. In (S. Hameroff, A. Kaszniak, & D. Chalmers, eds) *Toward a Science of Consciousness III*. MIT Press.

Worley Sara, 2003 Conceivability, possibility and physicalism. *Analysis* 63: 15-23.